

TEHTÄVÄKIRJA

Hilikka & Hannele Heikkala

— — —
*Minun
luontoseikkailuni*

Minun luontoseikkailuni

Luontoseikkailijan nimi:

Kirjaa on täytetty aikavälillä:

...../.....-...../.....20

© Hilikka Heikkala, Hannele Heikkala ja Bazar Kustannus 2024

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-403-394-7

Kannen suunnittelu: Satu Kontinen

Kannen kuva: iStockphoto ja Satu Kontinen

Kuvat: iStockphoto ja Satu Kontinen

Ulkoasu ja taitto: Satu Kontinen

Painettu EU:ssa

TEHTÄVÄKIRJA

Hilka & Hannele
Heikkala

*Minun
luonto-
seikkailuni*

#minunluontoseikkailuni

BAZAR

Tervetuloa luontoseikkailuun!

Luonto rauhoittaa mieltä. Luonnossa on tilaa kokea ja olla vapaasti, ja se on monipuolinen oppimisympäristö kaikenikäisille.

Toivomme niin pienille kuin isoille luontoseikkailijoille tämän kirjan myötä luontohetkiä, joiden tuoma ilo virkistää mieltä vuoden jokaisena päivänä. Kirjan tarkoitus on motivoida jokaista lähtemään luontoon, oppimaan luonnosta ja kokemaan luonnossa.

Luonnossa oleiluun kannattaa totutella leppoisasti ja vähän kerrallaan. Luontohetkeä ei tarvitse suorittaa. Vaikka kirjassa on runsaasti luontoon liittyviä tehtäviä, toivomme luonnosta nauttimisen ja hetkessä elämisen olevan luontohetkien ytimessä. Kirjan tehtävät opastavat ja auttavat alkuun, mutta seikkailu voi viedä myös ihan toisenlaisiin paikkoihin ja tutkimusretkiin kuin kirjassa ehdotamme – sen kannattaa antaa tapahtua. Uteliaisuus on hyvästä.

Isomman luontoseikkailijan on hyvä muistaa, että lapsilla on luontainen kyky tutkia ja ihmetellä. He huomaavat luonnossa usein asioita, joita aikuinen ei välttämättä näe. Anna mielikuvitukselle tilaa, ja anna lapsen innostuksen tarttua sinuunkin. Ihmetelkää yhdessä muurahaisten touhuja, suuria sadepisaroita, kuuraa puiden oksilla ja kevään ensimmäisiä kukkia.

Pukeudu ulos sään mukaisesti, pakkasella riittävän lämpimästi ja sadesäällä sadevarustukseen, ja lähde rohkeasti tutustumaan ympäröivään luontoon.

Millaisia tuoksuja, värejä, makuja ja muotoja luonnosta löytyykään eri vuodenaikoina!

Antoisia luontohetkiä toivottaen, *Hilkka & Hannele*

Sisällys

Näin täytät kirjaa 6 ● Jokaisenoikeudet 7

Kevät

Sää 12
Puut 20
Kasvit 34
Eläimet 36
Linnut 40
Kevät vaihtuu
kesäksi 46

Kesä

Sää 52
Puut 58
Kasvit ja marjat 64
Eläimet ja hyönteiset 76
Kivet ja kalliot 84
Kesä vaihtuu
syksyksi 89

Syksy

Sää 94
Puut 102
Kasvit, marjat
ja sienet 108
Eläimet ja linnut 112
Syksy vaihtuu
talveksi 120

Talvi

Sää 126
Puut 136
Kasvit 140
Eläimet ja linnut 141
Talvi vaihtuu
kevääksi 148

Säähavaintoja 150 ● Auringonnousuja ja -laskuja 151

Luontohavaintoja 154 ● Tilaa omille muistoille ja tarinoille 156

Hakemisto 160 ● Kirjoittajista 162 ● Kiitokset 166 ● Lempipaikkani 168

Näin täytät kirjaa

Kirja on jaettu neljään vuodenaikaan, ja lopusta löytyvät luontoseikkailijan havaintosivut. Kukin vuodenaikaosio sisältää pohdintaa, askarteluja, leikkejä ja tutkimista. Monia tehtävistä voi tehdä myös muina vuodenaikoina. Sopisikohan jokin keväällä opittu leikki myös syksyyn? Näkyykö talvella samoja eläimiä kuin kesällä?

Kirjaa voi täyttää kotona, puistossa, mökillä, mummolassa, matkoilla – kaikkialla, mistä luontoa löytyykään. Kirjaa voivat täyttää niin vasta-alkajat kuin kokeneemmatkin luontoseikkailijat. Kirjaan voi tallentaa lapsuusmuistoja luontonäkökulmasta.

Pieni lapsi tarvitsee aikuisen mukaan seikkailuihinsa, mutta luontoretki on mukava yhteinen puuha myös *isommalle lapselle* ja *aikuiselle*. Luontoseikkailuun lapsen kanssa voi lähteä esimerkiksi vanhempi, isovanhempi, kummi tai päivähoidon aikuinen. Kirja sopii erinomaisesti myös varhaiskasvatuksen ja koululuokkien käyttöön.

Eikä kirjaa välttämättä tarvitse edes täyttää: se voi antaa inspiraatiota ja apukysymyksiä myös luontoretken suunnitteluun ja luonnon havainnointiin.

Kirja sisältää paljon pohdittavia kysymyksiä. Aikuinen voi kysyä lapselta ja kirjata vastauksia ylös luontohetken jälkeen. Isommat lapset voivat kirjoittaa itse. Havaintojen yhteyteen kannattaa merkitä päivämäärä (...../.....20.....) ja paikka , sillä havaintoja on mukava tarkastella myöhemminkin. Kaikista kirjan asioista voi myös etsiä lisätietoa yhdessä aikuisen kanssa, tai isommat lapset osaavat etsiä tietoa itsenäisestikin. Jos tehtäviä tehdään yhdessä, voi niiden yhteyteen kirjoittaa muistoksi, kenen kanssa ne on tehty.

Kirjan voi ottaa mukaan retkille ja matkoille; minne tahansa, missä on luontoa. On mielenkiintoista tutkia, löytyykö matkalta samanlaisia luontohavaintoja kuin kotiympäristöstä. Yksi luontoseikkailijan tärkeimmistä ominaisuuksista on avoin mieli.

Kirjan tehtävät on merkitty erilaisilla symboleilla:

askartele

havainnoi

kokkaa

leiki

rauhoiu

retkeile

tarinoi

tutki ja opi

= väritä 1–5 sydäntä sen mukaan, miten kivaa luonnossa oli

...../..... 20.....

Lumen sulaminen

Seuraa talven vaihtumista kevääksi. Kevään merkkejä ovat esimerkiksi jäidenlähtö ja lumi-kinosten sulaminen.

Onko sanonta "räystäät tippuvat" sinulle tuttu? Mitä se tarkoittaa?

.....
.....
.....

Milloin huomasit lumen sulavan ja vähenevän?

.....
.....

Millaisella säällä lumi sulaa?

.....
.....

Miltä lumi nyt tuntuu?

.....
.....

Mihin lumi menee, kun se sulaa?

.....
.....

Mitä uutta opit tai löysit luonnosta tänään?

.....
.....

Pälvi

Tiedätkö mikä on pälvi? Keväinen auringonpaiste sulattaa lumet vähitellen. Kohtia, joista lumi on jo sulanut ja joiden ympärillä vielä on lunta, kutsutaan pälviksi. Kun pälvipaikkoja on jo enemmän, voi leikkiä pälvihyppelyä. Astu vain pälvikohtaan ja etene omaan tahtiin. Matkan voit valita itse. Voit ottaa pälvihyppelylle mukaan eväitä ja nauttia ne jonkin aikaa hypeltyäsi. Palaatko takaisin samaa reittiä vai onko mahdollista valita toinen pälvireitti? Piirrä alle oma pälvireittisi!

Mikä oli kivointa leikissä?

.....
.....

Keväthavaintoja

Väritä pilvet, joiden sisällä olevat asiat olet tehnyt tai havainnut luonnossa.

Merkitse myös päivämäärä ja paikka. Keksitkö tyhjiin pilviin omia havaintojasi?

NÄIN
HAUSKANMALLISEN
PILVEN

...../..... 20.....

KUUNTELIN
LINNUNLAULUA

...../..... 20.....

HUOMASIN
PIKKUÖTÖKÄN

...../..... 20.....

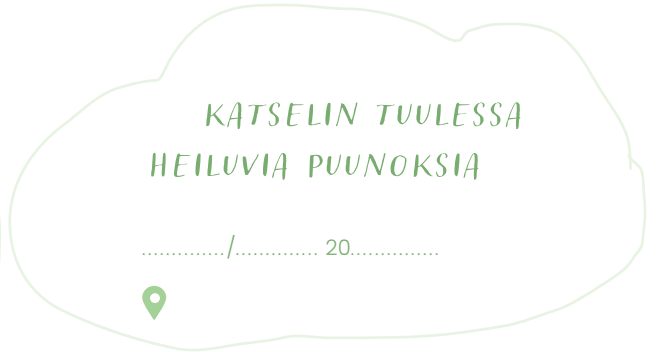
AURINKO
LÄMMITTI
KASVOJANI

...../..... 20.....

KATSELIN TUULESSA
HEILUVIA PUUNOKSIA

...../..... 20.....

HALASIN PUUTA

...../..... 20.....

Lehtipuut

Montako erilaista lehtipuuta tunnet? Lehtipuihin kasvaa uudet lehdet joka kevät, joten lehdetön puu on todennäköisesti lehtipuu, jossa ei vain ole vielä lehtiä.

Tunnistatko nämä lehdet? Etsi tietoa ja kirjoita alle, mille puulle ne kuuluvat. Kirjoita myös, milloin näit lehden ja missä. Kun olet tunnistanut lehden, voit koristella ja värittää sen.

*Puu, jolle
lehti kuuluu:*

...../..... 20.....

*Puu, jolle
lehti kuuluu:*

...../..... 20.....

*Puu, jolle
lehti kuuluu:*

...../..... 20.....

Lehtipuiden silmut

Silmut ovat uusia lehdenalkuja.

Missä puussa huomaat tämän kevään ensimmäiset silmut?

.....
.....

Miltä silmu tuoksuu?

.....
.....
.....

Tuoksuuko metsä erilaiselle nyt silmujen tulon jälkeen kuin ennen niitä?

.....
.....

Oman pihan (tai tuttavasi, jos tuttusi antaa luvan) koivusta tai pihlajasta voit maistaa silmuja. Miltä silmu maistuu?

.....
.....
.....

Mitä uutta opit tai löysit luonnosta tänään?

.....
.....

Löyrdä luonnon ihmeellisyyys

Minun luontoseikkailuni rohkaisee tutustumaan luontoon mielekkäällä ja innostavalla tavalla. Tehtävät johdattavat

tarkkailemaan luontoa ja keskittymään hetkeen:

Miltä sammal tuntuu, kun kosketat sitä kädellä?

Miltä kuusenkerkkä tuoksuu? Tuntuuko tuuli erilaiselta –
silmät kiinni tai silmät auki?

Kirja on jaoteltu vuodenaikojen mukaan, ja sen havainnointitehtäviin liittyy muun muassa askartelemista, piirtämistä, kirjoitustehtäviä ja leikkejä.

Lapsi voi täyttää kirjaa aikuisen kanssa tai itseksensä. Kirja kulkee mukana puistoissa, metsissä ja kesämökillä –
kaikkialla, missä on luontoa.

TEHTÄVÄKIRJA AVTTAA RAKENTAMAAN
MERKITYKSELLISTÄ LUONTOSUHDETTA
JO LAPSUUDESTA ALKAEN

9 789524 033947

ISBN 978-952-403-394-7 | L56.8
HIDASTAELAMAA.FI | BAZARKUSTANNUS.FI

Hidasta
elämää -kirjat
kustantaa

BAZAR